

Jan Nepomucen Lewicki „Polonez” 1861

Opis instruktażu – Polonez

Instruktaż został opracowany na podstawie informacji jakie zebrałem w czasie odtworzenia obyczaju kulig i wykładów na studium w Poznaniu w latach 1979-84 (wykładowcy: Mirosława Bobrowska, Zofia Stęszewska, Marian Wieczysty), warsztatów ORSZPiT (Hanna Chojnacka) oraz pracy u boku Bożeny Nizańskiej w latach 1985-1998. Informacje te zostały skorygowane o systematykę Czesława Sroki, powstałej w wyniku ustaleń Rady Ekspertów ds. folkloru przy MKiSz w latach 1987-89. Instruktaż zawiera filmy z podstawowymi ujęciami, krokami i figurami tanecznymi. Pokaz w wykonaniu tancerzy ZPiT Politechniki Warszawskiej w elementach i kostiumach szlacheckich. Położenia rąk i ustawienia w parze zostały zarejestrowane z odbiciem w lustrze, dzięki czemu można w pełni zaobserwować całą sylwetkę tancerzy. Poniżej wykaz filmów zgodny z ułożeniem w folderach. Dodatkowy komentarz do niektórych filmów oznakowany jest na zielono.

Na platformie zostało umieszczone nagranie specjalnie napisanej i opracowanej na orkiestrę przez Krzysztofa Kozłowskiego muzyki do wykorzystania w tworzeniu układów choreograficznych. Mam nadzieję że do opracowań tańca pomocne będą nie tylko poniższe filmy ale także przytoczone cytaty i ikonografia z XIX wieku umieszczone w zakładce Baza wiedzy o polskim folklorze – “Tańce narodowe; polonez, krakowiak, kujawiak” w rozdziale „Materiały ikonograficzne i źródła” str.19

Stara Wieś, grudzień 2020r.

Janusz Chojechu

POLONEZ

POŁOŻENIA RĄK

1. Położenia rąk

- 0'02" - 0'08" Ręce swobodnie opuszczone obok tułowia
- 0'09" - 0'13" ręka oparta na biodrze
- 0'14" - 0'17" Ręka na pasie
- 0'18" - 0'24" Ręce wzniesione w bok
- 0'25" - 0'28" Ręce skośnie w bok w dół
- 0'29" - 0'33" Podtrzymują spódnicę od przodu
- 0'34" - 0'38" Ręka oparta na karabeli
- 0'39" - 0'43" Ręka wzniesiona w górę w skos
- 0'44" - 0'50" Ręka przed sobą zgięta do ukłonu

USTAWIENIA W PARZE

1. Podstawowe – trzymanie 1

Wolne ręce:

- opuszczone w dół
- w dół-bok skośnie
- uniesione w bok
- tancerka podtrzymuje spódnicę od przodu
- tancerz w górę skos
- oparta na biodrze
- na karabeli

2. Ujęcie z osłoną – trzymanie 2

Wolne ręce:

- tancerz ręką ochrania partnerkę na wysokości jej głowy lub opuszczona na wysokość bioder
- tancerka ręka opuszczona skośnie w dół lub podtrzymuje spódnicę
- tancerz unosi rękę wyżej gdy trzyma w niej czapkę lub karabełę

3. Przodem do siebie - trzymanie 3

Wolne ręce:

- tancerka opuszczona skośnie w dół lub podtrzymuje spódnicę
- tancerz oparta na biodrze, uniesiona w bok, lub skośnie w górę

4. Tancerz prowadzi- trzymanie 4

Tancerz prowadzi tyłem do kierunku tańca. Połączeni jednoimiennymi rękoma za dłonie.

Wolne ręce:

- tancerka opuszczona skośnie w dół lub podtrzymuje spódnicę
- tancerz oparta na biodrze, uniesiona w bok, lub skośnie w górę

5. Przodem do siebie - za obie dłonie

- 0'05" - 0'09" W oddaleniu od siebie
- 0'14" - 0'17" Blisko siebie, tzw.- kółeczko

6. Obok siebie

Przodem do przeciwnych kierunków tańca. Połączeni wewnętrznymi rękoma za dłonie.

KROKI TANECZNE

1. Chodzony

2a. Podstawowy poloneza

2b. Wersja na liczenie - Podstawowy poloneza

3. Ósemkowy

Wykonują tylko tancerki przez jeden lub co najwyżej dwa takty. W kostiumach ludowych nie powinno się go stosować.

4. Akcentowany na „raz”

Wykonują tylko tancerze.

Krok akcentowany w połączeniu z krokiem ósemkowym tancerek

5. Ukłony w przejściu

- na „raz”

- na „dwa”

- na zakończenie z krokiem do boku w przedostatnim takcie i ukłon w ostatnim takcie

6. Ukłon na zakończenie

Z krokiem do boku w ostatnim takcie na „raz” i ukłon na „trzy”

7. Ukłon szlachecki

Z przeniesieniem ciężaru ciała w tył przez tancerkę.

FIGURY TANECZNE O CHARAKTERZE PAROWYM

1. Po kole

W pierwszym, drugim i trzecim trzymaniu.

2. Po kołach

Kółeczko i Młynek z odejściem od siebie

3. Przeprowadzenie partnerki

- przez dwa takty

- co takt z przemieszczeniem tancerza

4. W drugim trzymaniu

- obroty

- „na drodze”

Figura na drodze może być wykonana z ruchu postępowego pary

4a. Z czapką w ręku

- obroty w drugim trzymaniu

- „na drodze”

5. Tancerz obchodzi tancerkę

Na zakończenie krok do boku w przedostatnim takcie i ukłon w ostatnim takcie na „raz”

FIGURY TANECZNE O CHARAKTERZE ZESPOŁOWYM

1. Para za parą

- korowód par
- ostatnia para prowadzi
- tunel
- zakończenie z krokiem do boku w przedostatnim takcie i ukłon w ostatnim takcie na „raz”

Pamiętajmy że charakterystyczne dla Poloneza jest:

- ustawienie kolejności par zależy od statusu społecznego tańczących
- taniec w korowodzie par ma obrazować rozmowę dwojga osób ze sobą.

2. Orszak królewski

Figura ta to podkreślenie szacunku dla najważniejszej pary na balu. Za partnerką pary „królewskiej” podwójny rząd tancerek za partnerem podwójny rząd tancerzy. W czasie pochodu orszakiem mogą być wykonane różne elementy Poloneza.

3. Łącuch młynków

- łańcuch młynków na kole
- przejście pań wewnątrz koła
- kółka par
- wspólne koło.